

Aanleiding

De RPE WBEB is een verbreding en verdieping op de in 2021 vastgestelde RES West-Brabant 1.0. De RPE WBEB vloeit voort uit de afspraken in het Klimaatakkoord. Waar de RES West-Brabant 1.0 vooral gericht was op duurzame elektriciteitsopwekking (zon en wind), maakt de RPE WBEB een belangrijke ontwikkeling door naar een integrale aanpak van het energiesysteem. Het eerder gestelde doel uit de RES West-Brabant 1.0 van 2,2 TWh duurzame elektriciteit in 2030 blijft gehandhaafd, maar wordt aangevuld met mogelijkheden voor andere energiedragers om het totale systeem in balans te houden en minder kwetsbaar te maken. Voor de verdere uitvoering van de RES 2.0 wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld.

In de RES West-Brabant 1.0 is voor iedere gemeente een lijst met gerealiseerde en potentiële projecten opgesteld. Vervolgens is in 2023 een stand van zaken gepresenteerd in de voortgangsrapportage. Dit document bouwt voort op waar de regio West-Brabant staat met duurzame opwek, maar wordt de opgave verbreed en verdiept naar het hele energiesysteem. Het bod van RES 1.0 (2,2 TWh) wijzigt niet. De RPE WBEB richt zich op verschillende belangrijke uitdagingen die opgepakt worden op weg naar een robuust en toekomstgericht regionaal energiesysteem.

Om voorbereid te zijn op de toekomst als het gaat om het regionaal energiesysteem is het belangrijk om nu bestuurlijke keuzes te maken of richting te kiezen. In de RPE WBEB staan zeven belangrijke bestuurlijke keuzes die belangrijk zijn voor ons regionaal energiesysteem van de toekomst. Sommige keuzes zijn inhoudelijk, andere procesmatig.

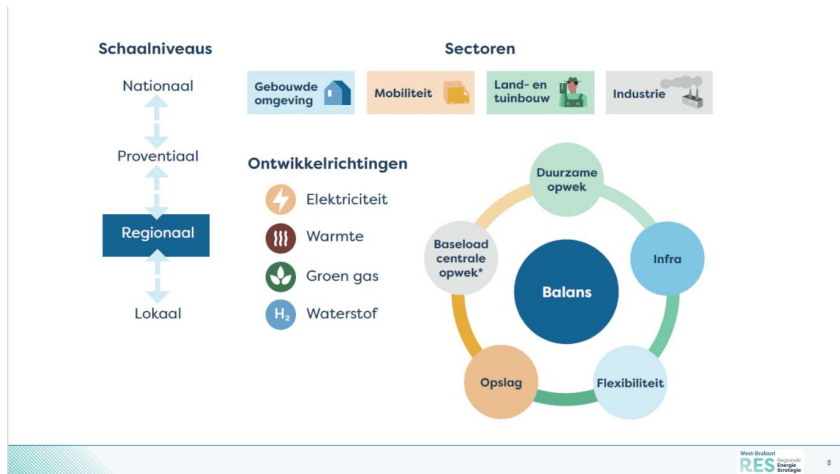
Om te komen tot de bestuurlijke keuzes kijken we naar publieke belangen en leidende principes.

Publieke belangen zijn: betaalbaar en economisch krachtig, rechtvaardig, betrouwbaar en veilig, ruimte en milieu, duurzaam, transparante afweging belangen.

Leidende principes zijn: verantwoordelijkheid zo laag mogelijk in het systeem (met solidariteit tussen gemeenten), versterken van het regionale systeem, optimaal benutten van duurzame regionale bronnen, optimaal benutten van regionale infrastructuur.

De bestuurlijke keuzes zijn:

1. Werken met een gebiedsgerichte aanpak;
2. Het ontwikkelen van energiehub's;
3. Regie voeren op inzet van batterijparken;
4. Procesafspraken maken over warmteprogrammering;
5. Ontwikkelen van kansrijke waterstofclusters;
6. Regie voeren op locatiekeuzes voor groen gasproductie;
7. Solidariteit tonen bij de ruimtelijke opgave van Powerport Moerdijk.

Beoogd effect

In 2021 is de RES West-Brabant 1.0 vastgesteld, waarin is opgenomen hoe de regio West-Brabant in 2030 haar opgave voor 2,2 TWh duurzame opwek gaat realiseren. In 2024 is gewerkt aan een verbrede en verdiepende energiestrategie (ten opzichte van RES West-Brabant 1.0): de RPE WBEB. Deze zet in op een robuust en toekomstbestendig regionaal energiesysteem met aandacht voor elektriciteit, warmte, waterstof en groen gas en de balans tussen vraag en aanbod. Hiermee werken we aan het versnellen van de energietransitie en is er aandacht besteed aan energiearmoede door te kijken naar betaalbaarheid, rechtvaardigheid en solidariteit.

Argumenten

1.1 Het is cruciaal om naar een volledig energiesysteem te kijken

Een belangrijk kenmerk is de ontwikkeling naar een volledig energiesysteem dat bestaat uit vier energiedragers: elektriciteit, warmte, waterstof en groen gas. Deze combinatie zorgt voor een meer diverse en robuuste energievoorziening.

1.2 Er wordt ingezet op een gebiedsgerichte aanpak

Daarnaast wordt nu een gebiedsgerichte aanpak gehanteerd, waarbij gewerkt wordt met vijf deelgebieden, in plaats van individuele gemeentelijke bijdragen. Dit maakt een betere regionale afstemming mogelijk.

1.3 Haalbaarheid en betaalbaarheid worden integraal meegenomen

Een ander belangrijk kenmerk is de integrale benadering. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar energie als losstaand thema, maar wordt het in samenhang gebracht met andere maatschappelijke opgaven. Ook is er in de RPE-WBEB meer aandacht voor de maatschappelijke impact van de energietransitie en de betaalbaarheid voor inwoners. Dit zodat de overgang naar duurzame energie voor iedereen haalbaar en betaalbaar blijft.

1.4 Wensen en bedenkingen zijn reeds opgehaald

Het concept RPE WBEB is al aangeboden aan uw raad voor wensen en bedenkingen. De RES-organisatie heeft de input van alle deelnemende partijen verzameld en voorzien van een reactie. Deze is terug te vinden als bijlage.

Kanttekeningen

1.1 Netcongestie blijft een aandachtspunt

Een van de meest urgente uitdagingen is de netcongestie op het elektriciteitsnet. Vraag en aanbod van energie is nu niet optimaal op elkaar afgestemd waardoor het elektriciteitsnet piept en kraakt. Daarnaast is het vinden van geschikte locaties voor energie-infrastructuur een complexe opgave, waarbij rekening gehouden moet worden met zowel ruimtelijke als maatschappelijke aspecten. Het integraal bekijken van

deze opgaven in een gebied is daarbij van groot belang. Dit vraagt solidariteit omdat deze opgaven vaak gemeentegrens overstijgend zijn of dat er gemeentegrens overstijgende belangen zijn.

1.2 *Het maken van een eerlijke verdeling vraagt om zorgvuldige afstemming*

Het creëren van een goede balans tussen verschillende energiedragers vraagt om zorgvuldige afstemming, terwijl ook het waarborgen van solidariteit tussen gemeenten essentieel is voor een eerlijke verdeling van lusten en lasten.

1.3 *Het borgen van betaalbaarheid blijft een uitdaging*

Een andere belangrijke uitdaging is het borgen van betaalbaarheid voor inwoners, zodat de energietransitie voor iedereen haalbaar blijft.

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, werkt de RPE WBEB toe naar een toekomstbestendig energiesysteem met duidelijke kenmerken. Dit systeem moet allereerst CO2-neutraal en betrouwbaar zijn, zodat we kunnen rekenen op een duurzame energievoorziening. De organisatie gebeurt van onderop, waarbij gestreefd wordt naar lokale uitvoering waar mogelijk en regionale afstemming waar nodig. Water en bodem worden gehanteerd als sturende principes bij de inrichting van het systeem. Belangrijk voor het slagen van de energietransitie is dat het systeem maatschappelijk gedragen wordt en betaalbaar blijft voor alle inwoners.

Financiën

De kosten voor het opstellen van de RPE WBEB zijn proceskosten en zijn opgenomen in de lopende begrotingen. Er worden ook geen investeringsgelden gevraagd.

Communicatie

De RES-organisatie organiseerde een grote stakeholderbijeenkomst uit verschillende sectoren en een EnergieDag met als thema 'Beter in balans'. Voor continue afstemming is een klankbordgroep actief die vier tot zes keer per jaar bijeenkomt. Om een breed publiek te bereiken, wordt gebruik gemaakt van de website RES West-Brabant, webinars, podcasts en LinkedIn.

Participatie

Voor het opstellen van de RPE WBEB is een uitgebreid participatietraject doorlopen waarbij op verschillende manieren in gesprek is gegaan met inwoners en stakeholders uit de regio. Een uniek onderdeel hiervan was het burgerforum, waarbij door loting geselecteerde inwoners vijf keer bijeenkwamen om mee te denken over grootschalige energieopwekking. Daarnaast is er een 'tour' door West-Brabant gegaan om op een laagdrempelige manier met verschillende groepen inwoners (ongeveer 400) te spreken over thema's als rechtvaardigheid, betaalbaarheid en solidariteit in de energietransitie.

Vervolg

De volgende stap binnen de RES-organisatie is het toewerken naar een uitvoeringsprogramma. Dit zal naar verwachting in Q3 2026 gereed zijn.

Bijlagen

RPE-WBEB

Samengevoegde wensen en bedenkingen RPE WBEB

Projectenboek Inspirerende voorbeelden uit WB